

บุคคลจะเป็นพลเมืองดีของสังคมนั้น ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติสอดคล้องกับหลักธรรมวัฒนธรรม ประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ดำรงอยู่

เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ย่อมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ และเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม การเป็นพลเมืองดีเคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดี มีดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม
2. เพื่อปลูกฝังทักษะการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
3. เพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย
4. เพื่อปลูกฝังให้มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อสังคม

แนวทางการปฏิบัติตนเองเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ด้านสังคม

- การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

- ยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า
- ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์
- เคารพกฎหมายระเบียบของสังคม
- มีจิตสาธารณะ คือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม และรักษาสาธารณสมบัติ

ด้านเศรษฐกิจ

- รู้จักประหยัดและอดออมในครอบครัว
- มีความซื่อสัตย์สุจริตต่ออาชีพที่ทำ
- พัฒนางานอาชีพให้ก้าวหน้า
- ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- สร้างงานและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมโลก
- เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นอุดมการณ์ที่ดีต่อชาติ เป็นสำคัญ

ด้านการเมืองการปกครอง

- เคารพกฎหมาย
- รับฟังความคิดเห็นของทุกคนและมีความอดทนต่อการขัดแย้ง
- ยอมรับเหตุผลที่ดีกว่า
- ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- กล้าเสนอความคิดเห็นต่อส่วนรวม กล้าเสนอตนเองในการทำหน้าที่ สมาชิกผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา
- ทำงานอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา

หน้าที่พลเมือง

1. คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ได้แก่ การลดความเห็นแก่ตัว เสียสละแรงกายแรงใจ เพื่อทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยกันดูแลทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะสมบัติ เช่น ตู้โทรศัพท์สาธารณะ ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน เป็นต้น ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ป่าไม้ แม่น้ำ ลำธาร รวมทั้งดักเตือนและช่วยห้ามปรามบุคคลไม่ให้ทำลายสาธารณะสมบัติหรือสิ่งแวดล้อม
2. วินัย ได้แก่ การฝึก กาย วาจา และใจให้สามารถควบคุมความประพฤติของตนเองให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม เพื่อให้การปฏิบัติงาน การอยู่ร่วมกันของกลุ่มในสังคมไปได้อย่างเรียบร้อย
3. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ได้แก่ การเอาใจใส่ ตั้งใจและมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองอย่างเต็มความสามารถทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุอย่างเต็มเป้าหมาย ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด
4. ความอดทน ได้แก่ การมีจิตใจหนักแน่น เอื้ออภัย ไม่หุนหันพลันแล่น สามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมให้เป็นปกติเมื่อต้องเผชิญกับสิ่งที่เป็นปัญหาหรือสิ่งที่ไม่พอใจ
5. รู้จักประหยัดและอดออม ได้แก่ การรู้จักใช้จ่ายตามความจำเป็นอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย รู้จักเก็บออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น ใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของตน
6. การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ได้แก่ การมีจิตใจเปิดเผย รู้แพ้รู้ชนะ และให้อภัยแก่กัน ทำงานในลักษณะช่วยเหลือ เกื้อกูลกันไม่แข่งขันหรือแก่งแย่งชิงดีกัน
7. ความซื่อสัตย์สุจริต ได้แก่ ความจิตใจไม่อคติ ปฏิบัติตนปฏิบัติงานตรงไปตรงมา ตามระเบียบปฏิบัติไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมหรือกลโกง ไม่ทำแบบคดในช่องอโนกระดุก นอกจากนี้การทำงานต้องอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและมีมติจิตต่อกัน ไม่หว่าดระแวงแครงใจ

8. การอนุรักษ์ความเป็นไทย ได้แก่ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย เช่น พุด เขียน และการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย และนำความเป็นไทยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งคิดค้น ดัดแปลงความเป็นไทยให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่จริง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทางการเมือง ตลอดจนถ่ายทอดความเป็นไทย ไปสู่คนรุ่นหลังได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ประโยชน์การมีส่วนร่วมของประชาชน

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการฯ การหรือนโยบายและบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้
2. ใช้ทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด
3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล